

Dites i corrandes

Súria

Ubicació

Comarca: Bages

Coordenades:

Latitud: 41.83104

Longitud: 1.75412

UTM Est (X): 396546

UTM Nord (Y): 4631767

Classificació

Número de fitxa 08274 - 11

Àmbit: Patrimoni immaterial

Tipologia Tradició oral

Estil / època: Contemporani

Segle XIX-XX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Estan publicades

Protecció Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Accés Obert

Ús actual: Lúdic

Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Poble Vell](#)

Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA- J.M. Huéllamo

Data de registre de la fitxa: dj., 30/03/2000 - 02:00

Autoria de la darrera revisió: Marta Lloret Blackburn-Antequem, S.L.

Data de la darrera revisió: dt., 14/09/2021 - 11:00

Descripció

Hi ha diverses corrandes recollides per tradició oral, que han de datar-se cap a finals del segle XIX i, especialment, a inicis del XX. CORRANDA 1 "Costafreda, la Taverna / Mas Pujol venen el vi / a Reguant toquen la flauta / i al molí el violí // A can Torres filen borres / a can Gras filen borràs / les noies de Costafreda / no saben cosir un pedaç / a ca l'Abadal el timbal / a cal Mero el pandero / a cal Minguet, el clarinet / i a cal Daina, la samfaina" (Referència de Jaume Guilà i Castellà i Josep Peramiquel i Cordó). CORRANDA 2 "Si aneu a Sùria / porteu llanterna / que el qui governa / diu que no hi veu" (Referència de Jaume Guilà i Castellà i Josep Peramiquel i Cordó) CORRANDA 3 "La gent de Sùria quina sort teniu / que del Lladó Arpa / ja us en despediu // L'acompanyen / Mallet i Quinquer / i el segueix al darrera / tot un cargol Bover" (Referència de Jaume Guilà i Castellà i Josep Peramiquel i Cordó) CORRANDA 4 "El cap pelat plora / perquè se li ha acabat / el menjar les sopes / de l'autoritat // Manté la dona borratxa / tot fent el gandul / i el dissabte en cobra / en cobra del consum // No hi volem cap / que sigui dels assessinos / no n'hi volem cap / que sigui del cap pelat", . (Referència de Jaume Guilà i Castellà i Josep Peramiquel i Cordó). CORRANDA 5. Una altra corrandà que sembla que es cantava cap els anys '20 del segle XX (encara que relata fets d'inicis del segle XIX) deia així "Vosaltres de Sùria, gran dita en teniu, que del Cabrinetti, ja se'n despediu./ Una brigada, vuitanta cavalls i dinou mil duros. Minyons, endavant!" (Informació de JAUME ALBORNÀ I SANAHUJA, de l'Arboç del Penedès 23.07.1990) Rossend Serra i Pagès, els anys 1920 va recollir dues versions d'aquesta mateixa corrandà, pràcticament idèntiques entre elles. El text d'ambdues és el següent: "Vosaltres de Sùria / gran ditxa teniu / que d'En Cabrinetti (bis) / (...) /. Bé us en despediu" (MASSOT, 1994: 673-674-685). També, dins del marc de la tradició oral, s'han trobat alguns altres materials d'interès, com els referents als jocs infantils, així se'ns han ofert els següents embarbussaments (Informació oral d'Elvira Figuls i Feliu): CORRANDA 6 "Una gallina xica, pellerica, camatorta i eixerida va tenir set polls xics, pellerics, camatorts i eixerits. Com que la gallina era xica, pellerica, camatorta i eixerida, els set polls van ser xics, pellerics, camatorts i eixerits" (S'usava per saltar a la corda com per fer de treballengües).

Observacions:

CORRANDA 7 "Tres triques, tres troques menjaven garrofes, les potes del ruc, catatric-catatruc" // DITES DE SÚRIA. Una referència a Costafreda es recull a la següent expressió: "Sembla que t'ho han llençat de Costafreda estant", referit al fet de posar-se un vestit arrugat. "Fer com els de Cererols, que es mengen el tall abans que les cols". "Sembla la carretera de Balsareny", quant es parla de moltes corbes. "T'ha anat com un badall de griva", referint-se a que una cosa ha anat molt justa. Algunes altres dites han sigut publicades com a recollides en Sùria, així: "Si escremelles bé el llum faràs millor repunt" (GRIERA, 1974) o "Sùria somriu entremig de les muntanyes i mirant de cara al riu" (SOLER, 1985). A Vilafranca es recull una cançó procedent de Sùria, dintre del concurs "Bressol de Catalunya" organitzat per l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (Recull de Mn. Josep Maideu de l'any 1924) (MASSOT, 1994). GRIERA va recollir a Sùria cap a la dècada de 1920, un munt de dites relacionades amb el celler: "El calent arruïna molta gent", "Qui té el celler descuidat, té una part de vi llençat", "Si tens el celler tancat, hauràs posat cascavell al gat", "Si tens el celler humit sovint beurràs el vi florit", "El celler ple dóna alegria i si es buit molt amoïna", "Si el celler s'omple, la bossa sona". // Dins el camp de cançons curtes i romanços, es va recollir a Sùria cap a la dècada del 1930 la molt coneguda cançó de divertiment infantil, que diu així: CANÇÓ 1 "Olles, olles de vi blanc / totes són plenes de fang, /de fang i de maduixa; / tira de la caduixa, / qui la girarà / la (tal) ... serà." (GRIERA, 1974).

Història

CORRANDA 2. Segons una tradició, en el temps que tots els pobles instal·laven el seu enllumenat públic, Sùria es va endarrerir, de manera que estaven sempre a les fosques. Aprofitant la dita popular, fa un temps els Fadrinets del Poble Vell elaboraren uns fanalets de cartró amb la dita (PIÑERO, TOMASA, 1998). La

dita ha de ser anterior a l'any 1913, data d'inauguració de l'enllumenat (SOLER, 1985). CORRANDA 3, Josep Lladó i Arpa va ser alcalde des de l'1 de gener de 1902.El 1927 era caporal de districte del Sometent. Domènec Quinquer era regidor (a la Guerra Civil el comitè de Milícies Antifeixistes es va incautar la casa del metge Quinquer). Domènec Bover era el secretari de l'Ajuntament (REGUANT, 1997). CORRANDA 4, sembla ser que el "cap pelat" fa referència a l'alcalde Mallet i els "assassinos", és una referència a la mort del "noi viudu" pels burots. CORRANDA 5 Sembla ser que explica que a Súria van fer presoner el general, els cavalls i el diner a la Guerra del Francés de 1808-1812 (La informació és de JAUME ALBORNÀ I SANAHUJA, de l'Arboç del Penedès 23.07.1990) Rossend Serra i Pagès, els anys 1920 va recollir dues versions d'aquesta mateixa corranda, pràcticament idèntiques entre elles. (MASSOT, 1994: 673-674-685)

Bibliografia

GRIERA, Antoni (1974) La Casa catalana. Barcelona: Edicions Polígrafa, S.A.

MASSOT MUNTANER, Josep (1993-1994) Obra del cançoner popular de Catalunya. Materials. Volum IV. Fascicles I i II. Inventari de l'Arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Barcelona. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

PIÑERO, Jordi, TOMASA, Eudald (1998) Pla Director del Poble Vell de Súria. Ajuntament de Súria. Transversal Produccions Culturals. Assessorament de Jordi Padró. Diputació de Barcelona. Servei de Recursos Culturals. Àrea de Cultura. Oficina de Patrimoni Cultural.

REGUANT i AGUT, Josep (1997) Súria. Història en imatges 1894-1975. Col·lecció "Fotografia històrica", núm. 4. Manresa: Angle Editorial, Centre d'Estudis del Bages.

SOLER I CLARIANA, Pau (1985) Súria, el meu poble. Súria.

Informació oral: JAUME ALBORNÀ I SANAHUJA, de l'Arboç del Penedès 23.07.1990; JAUME GUILÀ I CASTELLÀ (02.2000); JOSEP PERAMIQUEL I CORDÓ (02.2000), ELVIRA FÍGULS FELIU (12.05.2000).